

Odense Ringmærkestation 1964–1974

JØRGEN LARSEN OG TORBEN SIMONSEN

(With an English summary: The work of the ringing group »Odense Ringmærkestation« during 1964–1974)

INDLEDNING

Når man forsøger at huske 10 år tilbage, er der kun få, som kan give en fyldestgørende beretning om, hvad de foretog sig dengang. Men tager man sine notater i brug, går det bedre. Det har vi gjort i denne lille artikel, der er skrevet i anledning af Odense Ringmærkestations 10 års dag.

I 1964 og 65 ringmærkede vi udelukkende med ringe af eget fabrikat, og det er nærmere beskrevet i den første rapport, offentliggjort her i tidsskriftet 1969 (Larsen og Simonsen 1969). De sidste otte år har vi brugt ringe fra Zoologisk Museum, København. Materialet, der præsenteres her, vedrører ringmærkning i alle 10 år, idet der siden 1969-artiklen er kommet en del genmeldinger, som ikke nåede at komme med dengang.

Der er ialt blevet ringmærket 64.553 fugle, dog ikke alle af os, og en tak bringes hermed til de aktive ornithologer, der i tidens løb har hjulpet os. Især Esger Juul, Svanninge Bakker, har fanget mange småfugle og været meget behjælpelig med ringmærkningstilladelser på mange af Fyns bedste fuglelokaliteter. Også til ejerne af de områder, hvor vi har fået lov til at færdes og udøve vore aktiviteter, skal her bringes en tak.

Hensigten med artiklen er kort at beskrive de ringmærkningsmetoder, der er anvendt, og at omtale nogle af vore resultater.

METODER

De første to år ringmærkede vi flest redeunger, og først og fremmest interesserede vi os for rovfugle, ugler og Fiskehejrer *Ardea cinerea*. I perioden 1964–69 ringmærkede vi således 1.247 unger af sidstnævnte art på Fyn og i Sønderjylland (Dybbro 1970). Af disse hejreunger er 23% genmeldt, og mærkningerne giver derfor et godt billede af fynske og sønderjyske hejrerers træk.

Rovfugleunger, især Musvåge *Buteo buteo*, er mærket i hele 10 års perioden, og det er blevet til 467 Musvågeunger og 76 unger af Duehøg *Accipiter gentilis*. Også her er mærkningerne foretaget på Fyn og i Jylland. Genmeldingerne af disse to arter er vist på fig. 1 og fig. 2.

Under gennemgangen af skovene om foråret for at finde rovfuglereder, så vi de første år mange Natugler *Strix aluco* i åbne reder, dårlige huller i træer, eller direkte på jorden. Vi besluttede os derfor til at opsætte uglekasser på Fyn til nogle af de fugle, der som regel ikke fik unger på vingerne på de udsatte steder, de havde valgt at yngle. Ca. 135 uglekasser blev opsat i årene 1966–72. Omkring 50% af kasserne er registreret med æg, og 514 Natugleunger er blevet ringmærket. Genfangsterne er vist på fig. 3.

Netfangst af voksne fugle begyndte i 1966, og her er fanget flest Digesvaler *Riparia riparia* og Landsvaler *Hirundo rustica*. På Landsvalernes overnatningspladser i rørskove er der i årene 1966–69 fanget 5.600 Landsvaler, og i Digesvalekolonier ialt 5.900 fugle. På trækstederne Fynshoved og Keldsnor (Sydlangeland) er der ringmærket både småfugle og vadefugle på træk. I 1970 blev der i vadefuglefælder fanget 900 fugle, flest Alm. Ryle *Calidris alpina* og Mudderklire *Tringa hypoleucos*. I net blev der i Fakkemosen fanget 3.500 småfugle.

Vintertiden blev brugt til registrering af rovfuglereder og fanget af Vandstære *Cinclus cinclus*, hvoraf 70 fugle er genmeldt.

Da det vil føre for vidt at opremse samtlige mærkede og genmeldte fugle, skal vi indskrænke os til at omtale nogle af de mere interessante genfangster.

RESULTATER

Af de 64.553 fugle er 2.155 blevet genmeldt, hvilket svarer til 3,5%. De største arter som

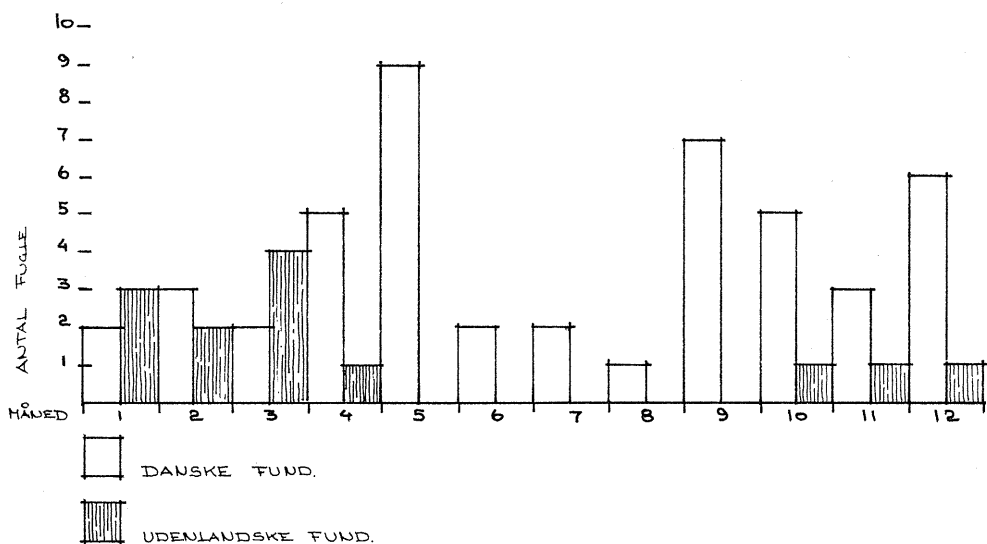

Fig. 1. Genmeldinger af 60 Musvåger, fordelt efter genfangstmåned.
Recoveries of 60 Buzzards Buteo buteo according to month of recovery. »Danske fund« = Domestic recoveries. »Udenlandske fund« = Foreign recoveries.

Fiskehejre, Skarv *Phalacrocorax carbo* og Knopsvane *Cygnus olor* har som ventet de højeste genmeldingsprocenter på 20 - 28%,

mens de for småfuglenes vedkommende kun udgør ca. 1%.

Nogle af de mere spændende genmeldinger skal kort omtales.

Af den Alm. Ryle er der kommet fire genmeldinger, men under ringmærkningen på Keldsnor er tillige fanget en del med ring fra andre stationer, bl. a. en ringmærket i England 9.8.61 og aflæst af os 12.8.70. En anden Alm. Ryle var mærket 15.8.70 ved Oulu i Finland og blev kontrolleret på Keldsnor 21.8.70; dette er en strækning på ca. 1.500 km på kun 6 dage. En tredje Alm. Ryle var mærket 30.7.70 på Ottenby, Sverige, og blev aflæst på Keldsnor 2.8.70, en strækning på ca. 430 km på 3 dage.

Af Splitterne *Sterna sandvicensis* er 65 stk. genmeldt, og af disse er alene 29 fra Afrika. En Splitterne mærket som unge på Nordfyn i 1964 er genmeldt ynglende på halvøen Langenwerder i DDR i årene 1967, 1969 og 1970.

En Fjordterne *Sterna hirundo* mærket 21.6.67 på Vigelsø i Odense Fjord, er genmeldt 10.10.67 fra East London i Sydafrika og er vores sydligste genmelding på ca. 12.700 km.

En Vandrikse *Rallus aquaticus* mærket 13.4.67 ved Næsby, Fyn, er genmeldt 10.7.67 fra Leningrad, U.S.S.R.

Ialt 419 Hættemåger *Larus ridibundus* er genmeldt, heraf alene 73 fra områder i Hol-

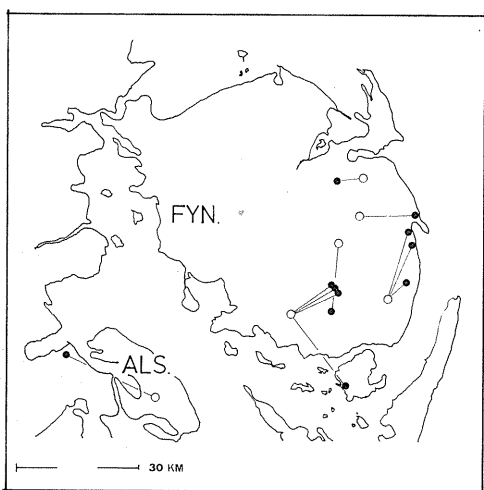

Fig. 2. Kort over 11 genmeldinger af Duehøg. Åbne cirkler angiver mærkningssted, sorte cirkler genfangststed. De 7 af genfangsterne er fra perioden marts-august, de 4 øvrige fra resten af året.
Map showing 11 recoveries of Goshawk Accipiter gentilis. White circles indicate ringing place, black circles place of recovery. Seven recoveries are from the period March-August, remaining four from other months.

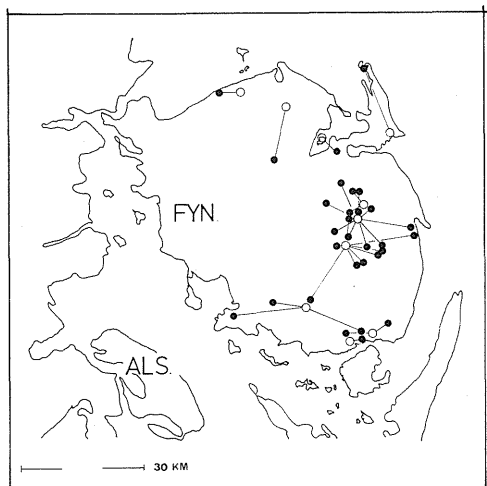

Fig. 3. Kort over 31 genfangster af Natugle, fordelt over alle årets måneder, og fra 0-8 år efter mærkningen. De store hvide cirkler angiver 11 genmeldinger på mærkningsstedet.

Map of 31 recoveries of Tawny Owl *Strix aluco* which have been found in all months, 0-8 years after the ringing. Large white circles indicate 11 recoveries from the place of ringing.

land og Belgien, der er overvintringsquarter for fynske Hættemåger. Pelle Andersen-Harild (1971) har samlet alle danske vinterfund af Hættemåge.

Af småfugle er der også kommet spændende genmeldinger. Fra Libanon således en Gærdesanger *Sylvia curruca*, ringmærket på Sydlangeland, og fra Nordnorge (1550 km) en Jernspurv *Prunella modularis*, ringmærket vinteren 1965 i Odense.

Genmeldinger af Digesvale *Riparia riparia*, ringmærket eller aflæst på overnatningsplads og i kolonier udgør ialt 12 stk., der tidligere er offentliggjort af Persson (1973) under numrene 1, 2, 6, 9, 13, 16, 18, 21, 27, 31, 32, 41.

Arbejdet med ringmærkning af fugle i 10 år har været meget spændende. Især når der begynder at komme så mange genmeldinger, at man, lidt efter lidt, kan se de forskellige arteres trækruter og vinterkvarter dukke frem på landkortet.

At komme til de forskellige lokaliteter år efter år er også fascinerende, og selv om nogle områder har lidt en trist skæbne, og andre er blevet bedre, forandrer dette ikke ringmærkerens lyst til at følge fuglene på deres træk, om ikke personligt, så dog med det personlige præg man har givet fuglen ved ringmærkningen.

ENGLISH SUMMARY

The work of the ringing group »Odense ringmærkestation« during 1964-1974

During a period of ten years the group ringed 64,553 birds on Funen (Central Denmark), 2,155 of which were recovered. Most of the larger birds were ringed as nestlings, e.g. Grey Heron *Ardea cinerea*, Buzzard *Buteo buteo*, Goshawk *Accipiter gentilis* and Tawny Owl *Strix aluco*.

The local Tawny Owls were found to be very much short of nesting trees, and consequently the group placed 135 nest boxes in various forests of Funen. About 50% of the boxes were occupied eventually, and a total of 514 nestlings were ringed. The recoveries are shown in Fig. 3.

In all 467 nestlings of Buzzard and 76 of Goshawk have been ringed. Recoveries of the former have been illustrated in a histogram (Fig. 1), and those of the latter are shown on a map (Fig. 2).

Waders were trapped at a few localities with good wader concentrations, in all 900 were ringed, mostly Dunlin *Calidris alpina* and Common Sandpiper *Tringa hypoleucos*.

Several species of passerines were mist-netted at various localities, mostly roosting Swallows *Hirundo rustica* and Sand Martins *Riparia riparia*, but also several warblers.

Some of the more interesting recoveries are briefly mentioned, e.g. 3 Dunsins, 29 Sandwich Terns *Sterna sandvicensis* from Africa, one Common Tern *Sterna hirundo* from South Africa (12,700 km), one Water Rail *Rallus aquaticus* from Leningrad, a Lesser Whitethroat *Sylvia curruca* from the Lebanon, and a Dunnock from northern Norway. A total of 419 Black-headed Gulls *Larus ridibundus* have been recovered, 73 of which were from Holland and Belgium (Andersen-Harild 1971).

LITTERATUR

- Andersen-Harild, Pelle, 1971: Danske Hættemågers *Larus ridibundus* vinterkvarter. — Dansk orn. Foren. Tidsskr. 65: 109-116.
- Dybbro, Tommy, 1970: Fiskehejrens *Ardea cinerea* udbredelse i Danmark. — Dansk orn. Foren. Tidsskr. 64: 45-70.
- Persson, Christer, 1973: The migration of Sand Martins *Riparia riparia* from Denmark and Southern Scania. — Dansk orn. Foren. Tidsskr. 67: 25-34.
- Larsen, Jørgen og Torben Simonsen, 1969: Odense Ringmærkestation 1964-67. — Dansk orn. Foren. Tidsskr. 62: 166-172.

Manuskriptet modtaget første gang 12. februar 1975

Forfatterens adresse:
Torben Simonsen
Hyltebjerg Allé 63, 2.
2720 Vanløse